Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender (judecător: A. Pleșca)
Dosarul:nr.2r-850/24
2-22099100-02-2r-14032024

D E C I Z I E

07 mai 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila

Examinând fără participarea părților recursul declarat de Primăria Puhăceni, r-l Anenii Noi,

în cauza civilă la cererea depusă de Primăria Puhăceni împotriva SRL ”MERCONS-PRIM” privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 12 mai 2023,

C O N S T A T Ă:

La data de 11 iulie 2022 Primăria Puhăceni, r-l Anenii Noi a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Mercons-Prim” privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicat că, la data de 11 mai 2021 în Primăria satului Puhăceni a parvenit scrisoarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 605 din 4 mai 2021. Inspectoratul pentru Protecția Mediului a efectuat controlul de stat de tip planificat la zăcământul complex de calcar brut pentru construcții și amestec de tip nisip-prundiș „Puhăceni”, atribuit în folosință întreprinderii SRL „MerconsPrim”.

Reiterează că, în rezultatul controlului, conform procesului-verbal de control nr. PV-IPM-2121-00791 din 29 aprilie 2021 s-a constatat că terenul proprietate publică cu număr cadastral *****, cu destinație agricolă, a fost afectat de lucrări miniere pe o suprafață de 2,4 ha. Ca urmare, au fost încălcate prevederile art. 29

din Codul subsolului prin încălcarea dreptului de folosință a terenurilor și art. 71 din Codul funciar, prin nerespectarea procedurii de schimbare a destinației terenurilor.

Accentuează că, conform raportului privind evaluarea pierderilor producției agricole nr. 031 din 30 aprilie 2021 și raportului privind evaluarea pierderilor de producție agricolă nr. 038 din 21 mai 2021, au fost evaluate pierderile agricole, în rezultatul nerespectării legislației în vigoare, în sumă de 534195,00 lei.

Specifică că, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a solicitat autorității publice locale Puhăceni inițierea procedurii de recuperare a pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și după necesitate să stabilească modalitatea de transmitere a dreptului de folosință asupra terenului menționat.

Precizează că, la data de 27 mai 2021 Consiliul local Puhăceni a adoptat decizia nr. 04/8 cu privire la scrisoarea Inspectoratului de Protecția Mediului.

Notează că, potrivit deciziei, Consiliul local Puhăceni a decis inițierea procedurii de recuperare a pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol. În scopul executării scrisorii nr. 605 din 4 mai 2021 a Inspectoratului pentru Protecția Mediului și pentru a evita un eventual litigiu, în realizarea procedurii prealabile, a fost înaintată somația nr. 275 din 10 noiembrie 2021, dar aceasta nu a fost examinată.

Menționează că, luând în considerație cele expuse, reieșind la faptul că SRL „Mercons-Prim” nu a reparat prejudiciul adus prin scoaterea terenurilor din circuitul agricol și ținând cont de faptul că au fost epuizate căile amiabile de soluționare a litigiului prin înaintarea somației din 10 noiembrie 2021 către SRL „Mercons-Prim” și recepționarea acesteia la data de 18 noiembrie 2021, solicită încasarea din contul SRL „Mercons-Prim” în beneficiul Primăriei Puhăceni a sumei de 534195,00 lei.

Totodată a solicitat asigurarea acțiunii prin aplicarea sechestrului în limita valorii acțiunii.

Prin încheierea din 12 iulie 2022 s-a acceptat cererea de chemare în judecată în procedură contencioasă cu stabilirea ședinței de pregătire pentru dezbateri judiciare.

La aceeași dată a fost emisă încheiere prin care s-a aplicat sechestru pe sumele de bani aflate pe conturile bancare ce aparțin pârâtului SRL „Mercons-Prim”, în limita valorii acțiunii.

Nefiind de acord cu încheierea privind aplicarea sechestrului pe sumele de bani aflate pe conturile bancare ale pârâtului, la data de 28 iulie 2023 reprezentantul pârâtului a depus cerere de recurs împotriva încheierii.

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2022 a fost respins recursul și a fost

menținută încheierea Judecătoriei Anenii noi, sediul Bender din 12 iulie 2023 prin care s-a asigurat acțiunea.

La data de 12 decembrie 2022, în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului SRL „Mercons-Prim”, avocatul Vladimir Grosu a înaintat cerere privind ridicarea excepției de tardivitate.

În motivarea cererii a indicat că, pe rolul Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender se află cererea de chemare în judecată din 11 iulie 2022 depusă de Primăria satului Puhăceni, r-nul Anenii Noi împotriva SRL „Mercons-Prim” cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Afirmă că, prin cererea de chemare în judecată reclamantul invocă că la 11 mai 2021 a primit scrisoarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 605 din 4 mai 2021 privind rezultatul controlului care a constatat că terenul proprietate publică cu numărul cadastral *****, cu destinație agricolă, a fost afectat de lucrări miniere pe o suprafață de 2,4 ha. Se pretinde că urmare a încălcării art. 71 Cod funciar privind nerespectarea procedurii de schimbare a destinației terenurilor, a fost cauzat prejudiciu în mărime de 534195,00 lei.

Consideră că, cererea de chemare în judecată din 11 iulie 2022 a fopst depusă peste termenul de prescripție extinctivă.

Menționează că, procesul privind exploatarea balastierei pe teritoriul satului Puhăceni a început din 07 septembrie 2000, prin adoptarea deciziei nr. 10/03 a Consiliului satului Puhăceni. Ulterior, la data de 1 iulie 2001 a fost încheiat contractul de arendă a terenului între Primăria sat. Puhăceni și Gospodăria țărănească „Gorgan Ivan” (ulterior reorganizată în SRL „Mercons-Prim”).

Susține că, la data de 16 august 2012, Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale (AGRM) a întocmit actul nr. 1/52 al inspectării îndeplinirii cerinţelor privind folosirea şi protecţia subsolului în privinţa SRL „Mercons-Prim”, prin care a constatat că: „Lucrările de extracție se efectuează pe terenuri agricole (păşune) fără a fi schimbată destinaţia terenurilor conform prevederilor legislaţiei funciare”.

Precizează că, în rezultatul controlului s-au formulat indicaţiile obligatorii: 1. de restabilit pavimentul de lucru conform proiectului de lucru; 2. de transportat rocile de decopertare depozitate; 3. recultivarea terenurilor de efectuat conform proiectului.

Relevă că, AGRM nu a formulat SRL „Mercons-Prim” indicaţie obligatorie privind plata unor despăgubiri sau schimbarea destinației terenului.

Accentuează că, făcând legătură cu actul nr. 1/52 al inspectării geologice şi supraveghere minieră AGRM, constată că Primăria sat. Puhăceni trebuia să afle despre pretinsa încălcare comisă de SRL „Mercons-Prim” cel târziu la data de 16 august 2012, moment din care avea deplin drept să se adreseze cu o acţiune în justiţie. Primăria sat. Puhăceni, fiind proprietara terenului pe care este amplasată

balastiera SRL „Mercons-Prim”, nu avea nevoie de constatările altor organe ale statului pentru a-şi apăra drepturile în instanţa de judecată.

Notează că, pe portalul instanţelor de judecată poate fi regăsită încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi, prin care instanţa a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată în interesele statului înaintată de Procurorul General împotriva SRL „Mercons-Prim” privind încasarea pierderilor cauzate bugetului de stat în mărime de 112086 lei prin excluderea lotului de teren cu suprafaţa de 1,5 ha din circuitul civil, fără schimbarea destinaţiei, la zăcământul de nisip-prundiş „Puhăceni”. Astfel, în anul 2015 organele statului au făcut o tentativă de încasare de la SRL „Mercons-Prim” a pierderilor prin excluderea lotului de teren din circuitul agricol fără schimbarea destinaţiei, însă nu au dus-o până la capăt.

Specifică că, prin încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi se confirmă încă odată că reclamanta Primăria sat. Puhăceni nu putea să nu cunoască despre pretinsul drept încălcat. Atât procesul-verbal de control nr. PV-IPM-2121-00791 din 29.04.2021, cât și actul 1/52 din 16 august 2012 întocmit de AGRM şi încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi se referă la acelaşi teren pe care SRL „Mercons-Prim” desfășoară lucrări de extragere de minerale utile, şi în legătură cu care, în diverse perioade, se susţinea că SRL „Mercons-Prim” exploatează subsolul fără schimbarea destinaţiei terenului.

Menționează că, APL a satului Puhăceni a avut obligaţia de a acționa, în protejarea intereselor sale, ca un stăpân bun - în timpul şi locul potrivit. APL Puhăceni cunoştea cu certitudine despre activitatea balastierei pe teritoriul satului Puhăceni, era obligată să administreze terenurile şi să supravegheze modul de utilizare a resurselor naturale de interes local - adică cum se extrage nisipul de pe minele/balastierele de pe teritoriul satului.

Reiterează la caz că, reclamantul a omis termenul de prescripție pentru a-şi apăra pretinsele drepturi.

Mai indică reclamantul că ,situaţiei juridice născute la 16 august 2012 este aplicabilă legea în vigoare la acel moment. Astfel, Primăria sat. Puhăceni cel târziu a trebuit să afle despre încălcarea legislaţiei funciare de către SRL „Mercons-Prim” la 16 august 2012, iar termenul în interiorul căruia Primăria urma să intenteze acţiunea în instanţă este de 3 ani. Dreptul la acțiune a Primăriei sat. Puhăceni s-a stins cel târziu la data de 16 august 2015.

A solicitat respingerea acțiunii depuse de Primăria sat. Puhăceni privind încasarea din contul SRL „Mercons-Prim” în beneficiul Primăriei sat. Puhăceni a sumei de 534195,00 lei și a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 12 mai 2023 a fost admisă cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Vladimir GROSU privind excepţia de tardivitate pe cauza civilă la cererea Primăriei Puhăceni împotriva SRL

„MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

S-a respins acțiunea înaintată de către Primăria Puhăceni împotriva SRL „MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

La 23 februarie 2024 Primăria Puhăceni, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 12 mai 2023.

În motivarea recursului a indicat că, Inspectoratul pentru Protecţia Mediului, în temeiul art. 74, pct. 1 şi 2 din Codul Subsolului nr. 3 din 02.02.2009, cu modificările şi completările ulterioare a efectuat controlul de stat de tip planificat la zăcământul complex de calcar brut pentru construcţii şi amestec de nisip-prundiş „Puhăceni”, atribuit în folosinţă întreprinderii SRL „Mercons- Prim”.

Susține că, în rezultatul controlului, Procesul-verbal de control nr. PV-IPM-2121-00791 din 29.04.2021 s-a constatat, că terenul proprietate publică, nr. cadastral *****, cu destinaţia agricolă, a fost afectat de lucrări miniere pe o suprafaţă de 2,4 ha. Ca urmare, au fost încălcate prevederile art. 29 din Codul Subsolului prin încălcarea dreptului de folosinţă a terenurilor şi art. 71 din Codul Funciar, prin nerespectarea procedurii de schimbare a destinaţiei terenurilor, fiind evaluate pierderile agricole în rezultatul nerespectării legislaţiei în vigoare, Raport privind evaluarea pierderilor producţiei agricole, nr. 031 din 30.04.2021, Raport privind evaluarea pierderilor producţiei agricole, nr. 038 din 21.05.2021 (se anexează) în sumă de 534 195,00 lei.

Relatează că, la data de 27 mai 2021 Consiliul local Puhăceni a adoptat decizia nr. 04/8 Cu privire la scrisoarea Inspectoratului de Protecţie al Mediului. Potrivit deciziei menţionate supra, Consiliul local Puhăceni a decis iniţierea procedurii de recuperare a pierderilor producţiei agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol.

Precizează că, în scopul executării scrisorii nr. 605 din 04.05.2021 a Inspectoratului pentru Protecţia Mediului şi pentru a evita un eventual litigiu, în realizarea procedurii prealabile, a fost înaintată somaţia nr. 275 din 10 noiembrie 2021. Până la moment cererea prealabilă nu a fost examinată.

Subliniază că, luând în considerare cele expuse supra, reieșind din faptul că SRL ”Mercons –Prim” nu a reparat prejudiciul adus prin scoaterea nelegitimă a terenurilor din circuitul agricol, precum şi au fost epuizate căile amiabile de soluţionare a litigiului, prin înaintarea somaţiei către SRL ”Mercons-Prim” din 10.11.2021 şi recepţionată la data de 18.11.2021 s-au adresat în instanţa de judecată pentru a recupera prejudiciul adus.

Indică că, demonstrând prin anexarea la cererea de chemare în judecată a actelor doveditoare, existenţa prejudiciului adus de către pârât consideră posibil ca

instanţa să dispună admiterea acţiunii cu încasarea în folosul reclamantului a sumei de 534 195,00 lei lei moldoveneşti.

Cât priveşte motivele invocate în cererea privind ridicarea excepţiei de tardivitate prin care se invocă că Primăria Puhăceni trebuia să afle despre pretinsele încălcări a legislaţiei funciare la situaţia anului 2012, atunci când Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale a întocmit actul nr.1/52 al inspectării îndeplinirii cerinţelor privind folosirea şi protecţia subsolului în privinţa ”Mercons-Prim” SRL, comunicăm următoarele:

Actul nr.1/52 AGRM al inspectării îndeplinirii cerinţelor privind folosirea şi protecţia subsolului nu a fost întocmit în prezenţa şi a unui reprezentant al Primăriei Puhăceni, fapt ce confirmă că la faţa locului în momentul examinării au fost prezenţi 3 inspectori, şeful inspector IE Anenii Noi şi administratorul SRL „Mercons-Prim” ce au aplicat semnăturile pe actul în cauză.

Menționează că, în actul nr.1/52 AGRM este indicat că SRL ”Mercons-Prim” a efectuat extracţii pe o suprafaţă de 0,7 ha fără a fi schimbată destinaţia terenului agricol, însă nu se poate identifica cu certitudine în ce sector a terenului cu nr.cadastral ***** ce are suprafaţa totală de 12.8 ha au fost efectuate aceste lucrări de extracţie a mineralelor, astfel constată că în acţiunea înaintată de Primăria Puhăceni la data de 11 iulie 2022 se indică o suprafaţă de 2,4 ha exploatată de către SRL ”Mercons Prim” fără a fi schimbată destinaţia terenului agricol.

Relevă că, primarul satului Puhăceni a comunicat că în cadrul Primăriei Puhăceni nu au fost identificat actul nr.1/52 a AGRM, fapt care presupune că acesta nu a fost adus la cunoştinţă administraţiei publice locale la situaţia anului 2012, or inspectorii AGRM au inspectat un teren proprietate a administraţiei publice locale însă nu au invitat şi un reprezentant al Primăriei Puhăceni pentru a fi la faţa locului şi a lua cunoştinţă cu actul nr.1/52 a AGRM din 16 august 2012.

Consideră că, argumentul invocat de pârât nu poate fi reţinut ca unul plauzibil, or administraţia publică locală nu a luat cunoşinţă cu actul nr.1/52 a AGRM, mai mult decât atât suprafaţa cercetată de către inspectorii AGRM la situaţia anului 2012 a fost de 0,7 ha din suprafaţa totală a terenului proprietate a administraţiei publice locale, fără a putea fi identificat sectorul de teren examinat.

Cu privire la argumentul pârâtului că pe portalul instanţelor de judecată - instante.justice.md poate fi regăsită încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi, prin care instanţa a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată în interesele statului înaintată de Procurorul General împotriva ”Mercons-Prim” SRL privind încasarea pierderilor cauzate bugetului de stat în mărime de 112 086 lei prin excluderea lotului de teren cu suprafaţa de 1.5 ha din circuitul civil, fără schimbarea destinaţiei menţionează că, conceptul portalului naţional al instanţelor de judecată *(PNIJ)* care reprezintă un sistem complex, caracterizat printr-un punct unic de acces la informaţia despre activitatea tuturor instanţelor de

judecată a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.593 din 24.07.2017 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informaţional judiciar, şi pe parcursul anilor a fost implementat de către Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova şi Agenţiei de Administrare a Instanţelor Judecătoreşti, astfel Primăria satului Puhăceni la etapa anului 2015 nu putea avea acces la portalul instanţelor de judecată, mai mult nu se poate constata cu certitudine când încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi a fost încărcată în baza de date a portalului judecătoresc, de asemenea examinând încheierea Judecătoriei Anenii Noi se demonstrează că reclamant a fost Procurorul General în interesul statutului, nu se poate identifica ca parte pe marginea cauzei Primăria satului Puhăceni, fapt ce ne indică că administraţia publică locală nu putea să cunoască despre acţiunile Procurorului General.

La fel, referitor la suprafaţa terenului ce a avut obiect a acţiunii înaintate de Procurorul General împotriva ”Mercons-Prim” SRL susține că, este de 1.5 ha, însă de asemenea din materialele anexate de către pârât nu se poate constata sectorul exploatat, or invocarea faptului că actul nr.1/52 din 16 august 2012 întocmit de AGRM, încheierea din 18 mai 2015 a Judecătoriei Anenii Noi şi Procesul -Verbal de control nr.PV-IPM-2121- 00791 din 29.04.2021 se referă la acelaşi teren pe care ”Mercons Prim” SRL desfăşoară lucrări de extragere de minerale utile nu poate fi reţinut din motiv că conform informaţiei grafice din Registrul Bunurilor Imobile se poate vedea că sectorul de teren exploatat este întins pe terenul cu nr.cadastral ***** ce are o suprafaţă totală de 12.8 ha, proprietar fiind administraţia publică locală.

Notează că, conform datelor din Registrul Bunurilor Imobile actualizate la data de 09.05.2023, SRL ”Mercons-Prim” nu deţine un drept de proprietate sau folosinţă asupra terenului ce îl exploatează, or suprafaţa ce o exploatează agentul economic nu are hotare stabilite şi nu este în proprietatea acestuia sau în folosinţă legală, iar în conformitate cu art.3 alin.(2) din Legea nr. 1308/1997 privind preţul normativ şi modul de vînzare-cumpărare a pământului, vînzarea-cumpărarea pămîntului se efectuează prin contractul de vînzare-cumpărare la preţ normativ prin concurs sau la licitaţie. Aceste prevederi fiind aplicate şi relaţiilor de arendă, în acest sens comunică că Primăria satului Puhăceni nu putea cunoaşte despre suma prejudiciilor cauzate prin excluderea terenurilor din circuitul agricol, astfel conform competenţelor stabilite de art. 14 al Legii nr.436/2006 privind administraţia publică locală, consiliul local administrează bunurile domeniului public şi ale celui privat ale satului, adică decide asupra vânzării, arendei unui teren proprietate a APL, însă nu poate constata cunatumul sau acţiunile ce duc la pierderile Agricole.

Solicită admiterea cererii de recurs. Casarea integrală a încheierii Judecătoriei Anenii Noi (sediul Bender) din 12 mai 2023 prin care a fost admisă cererea

reprezentantului pârâtului, avocatului Vladimir Grosu privind excepţia de tardivitate şi respinsă acţiunea înaintată de către Primăria Puhăceni împotriva SRL „MERCONS-PRIM”, ca fiind tardivă cu restituirea cauzei spre rejudecare.

La 20 martie 2024, reprezentantul intimatului SRL „MERCONS-PRIM”, a depus referință împotriva cererii de recurs depusă de Primăria Puhăceni prin care a solicitat respingerea recursului ca nefondat cu menținerea încheierii instanței de fond.

Conform prevederilor art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În această ordine de idei, Colegiul civil reține că Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender a pronunţat încheierea contestată la 12 mai 2023, încheierea fiind recepționată de către reprezentantul recurentului la 08 februarie 2024.

La data de 23 februarie 2024 Primăria Puhăceni, a depus recurs, prin urmare, Colegiul civil conchide că recursul este declarat în termenul legal.

Studiind şi analizând motivele invocate în recurs și în referință, în cumul cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră recursul întemeiat, pasibil de admis, cu casarea încheierii instanţei de fond din 12 mai 2023, cu adoptarea unei soluții noi de respingere a cererii privind ridicarea excepției de tardivitate.

În conformitate cu art.art.423, 424 alin. (1) şi art. 426 alin. (3) CPC, Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În baza art. 427 lit.c) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

Pentru a ajunge la această concluzie instanța de recurs reține următoarele argumente.

Art. 3 alin.(1)-(3) Cod de procedură civilă stipulează că, instanţele judecătoreşti aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanţei judecătoreşti (hotărîri, încheieri, decizii, ordonanţe), precum şi a actelor unor alte autorităţi în cazurile prevăzute de lege. Noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate şi nu le desfiinţează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel. Legea procedurală civilă care impune obligaţii noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanţilor la proces, limitează

exercitarea unor drepturi ori stabileşte sancţiuni procedurale noi sau suplimentare nu are putere retroactivă.

Conform cu art. 185 alin. (1) lit. n) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, la cerere, soluţionează excepţia de tardivitate a pretenţiilor.

Potrivit prevederilor art.186[1] alin. (1) Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. (4) Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să menţină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

(4) Dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepţia de tardivitate se respinge, instanţa de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul reține că, la 11 iulie 2022 în Judecătoria Anenii Noi, sediul Bender a parvenit spre examinare cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria Puhăceni împotriva SRL „Mercons-Prim”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

La data de 12 decembrie 2022, în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului SRL „Mercons-Prim”, avocatul Vladimir GROSU a înaintat cerere privind ridicarea excepției de tardivitate.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 12 mai 2023 a fost admisă cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Vladimir GROSU privind excepţia de tardivitate pe cauza civilă la cererea Primăriei Puhăceni împotriva SRL

„MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

S-a respins acțiunea înaintată de către Primăria Puhăceni împotriva SRL „MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Pentru a-și argumenta soluția, instanța de fond a reținut prevederile art.391 Cod civil, care reglementează că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Totodată, instanța a stabilit că termenul de prescripție extinctivă a început să curgă din data de 16 august 2012, iar reclamantul a depus cererea de chemare în judecată, la data de 11 iulie 2022, respectiv reclamantul a omis termenul de prescripţie.

Verificând legalitatea şi temeinicia încheierii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de recurs şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluţia instanţei de fond privind admiterea excepției de tardivitate și respingerea ca tardivă a acțiunii depusă de Primăriei Puhăceni împotriva SRL „MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului, este una incorectă, rezultată din aprecierea eronată a materialului probator şi interpretarea incorectă a normelor de drept material.

În conformitate cu prevederile art.392 alin.(2) lit. b) Cod civil, se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind: b) repararea prejudiciului adus mediului.

Conform suportului probatoriu se atestă că la data de 07 septembrie 2000 prin decizia nr. 10/03 a Consiliului sătesc Puhăceni, a fost admisă cererea cet. Gorgan Ion, s-a permis deschiderea balastierei pe teritoriul satului pe o suprafață de 1,5 ha, pe teritoriul unde a fost livada de vișini, și la acel moment era defrișată.

Ulterior la 01 iulie 2001 între Primăria s. Puhăceni, r. Anenii Noi în calitate de ”arendator” şi Gospodăria Țărănească ”Gorgan Ion,, (ulterior reorganizat în Mercons-Prim SRL) în calitate de ”arendaș” a fost încheiat contratul de arendă, fără număr, obiectul căruia este terenul unde a fost livada de vișinii cu nr. cadastral 1037210200.

Potrivit pct. 3 din contract, prețul de arendă anuală a fost stabilită în suma de 13238 lei.

Colegiul reține că la 11 mai 2021 Primăria Puhăceni a primit scrisoarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 605 din 4 mai 2021 privind rezultatul controlului care a constatat că terenul proprietate publică cu numărul cadastral

*****, cu destinație agricolă, a fost afectat de lucrări miniere pe o suprafață de 2,4 ha.

La 27 mai 2021 Consiliul local Puhăceni a adoptat decizia nr. 04/8 Cu privire la scrisoarea Inspectoratului de Protecţie al Mediului.

Potrivit deciziei menţionate supra, Consiliul local Puhăceni a decis iniţierea procedurii de recuperare a pierderilor producţiei agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol.

Colegiul reține că în scopul executării scrisorii nr. 605 din 04.05.2021 a Inspectoratului pentru Protecţia Mediului şi pentru a evita un eventual litigiu, în realizarea procedurii prealabile, Primăria Puhăceni a înaintat somaţia nr. 275 din 10 noiembrie 2021, însă până la moment cererea prealabilă nu a fost examinată.

Având în Vedere că SRL ”Mercons – Prim” nu a reparat prejudiciul adus prin scoaterea nelegitimă a terenurilor din circuitul agricol, precum şi au fost epuizate căile amiabile de soluţionare a litigiului, prin înaintarea somaţiei către SRL ”Mercons-Prim” din 10.11.2021 şi recepţionată la data de 18.11.2021, Primăria Puhăceni la 11 iulie 2022 s-a adresat în instanţa de judecată cu cerere împotriva SRL „Mercons-Prim”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

Raportând la caz prevederile enunțate, reieșind din constatările relatate, Colegiul consideră că instanţa de fond neîntemeiat a concluzionat că Primăria sat. Puhăceni a avut dreptul la acţiune pînă pe data de 16.08.2015.

Așadar, s-a constatat cu certitudine că, la data de la data de 11 mai 2021 în Primăria satului Puhăceni a parvenit scrisoarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. 605 din 4 mai 2021 cu anexarea Procesului-verbal de control nr. PV-IPM-2121-00791 din 29.04.2021, prin care s-a constatat, că terenul proprietate publică, nr. cadastral *****, cu destinaţia agricolă, a fost afectat de lucrări miniere pe o suprafaţă de 2,4 ha, fiind încălcate prevederile art. 29 din Codul Subsolului prin încălcarea dreptului de folosinţă a terenurilor şi art. 71 din Codul Funciar, prin nerespectarea procedurii de schimbare a destinaţiei terenurilor, fiind evaluate pierderile agricole în rezultatul nerespectării legislaţiei în vigoare, Raportul privind evaluarea pierderilor producţiei agricole, nr. 031 din 30.04.2021, Raportul privind evaluarea pierderilor producţiei agricole, nr. 038 din 21.05.2021 în sumă de 534 195,00 lei, iar la data de 11 iulie 2022, Primăria Puhaceni s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta cerere, prin urmare Colegiul concluzionează că nu a fost omis termenul deprescripție, deoarece conform art. 392 alin.(2) lit. b) Cod civil, se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind: b) repararea prejudiciului adus mediului.

Colegiul civil consideră drept eronată concluzia instanței de fond precum că, la data de 16 august 2012, Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale (AGRM) a întocmit actul nr. 1/52 al inspectării îndeplinirii cerinţelor privind folosirea şi

protecţia subsolului în privinţa ”Mercons-Prim” S.R.L., prin care a constatat că: lucrările de extracţie se efectuează pe terenuri agricole (pășune) fără a fi schimbată destinaţia terenurilor conform prevederilor legislaţiei funciare. În rezultatul controlului s-au formulat indicaţiile obligatorii: 1) de restabilit pavamentul de lucru conform proiectului de lucru; 2) de transportat rocile de decopertare depozitate; 3) recultivarea terenurilor de efectuat conform proiectului, respectiv Primăria sat. Puhăceni trebuia să afle despre pretinsa încălcare comisă de ”Mercons-Prim” S.R.L. cel târziu la 16 august 2012, moment din care avea deplin drept să se adreseze cu o acţiune în instanță, or Actul nr.1/52 AGRM al inspectării îndeplinirii cerinţelor privind folosirea şi protecţia subsolului din 16 august 2012 nu a fost întocmit în prezenţa unui reprezentant al Primăriei Puhăceni și nefiind prezentate probe precum că acest act a fost comunicat Primăriei Puhăceni.

Mai mult decât atât suprafaţa cercetată de către inspectorii AGRM la situaţia anului 2012 a fost de 0,7 ha din suprafaţa totală a terenului proprietate a administraţiei publice locale, fără a putea fi identificat sectorul de teren examinat, iar în acţiunea înaintată de Primăria Puhăceni la data de 11 iulie 2022 se indică o suprafaţă de 2,4 ha exploatată de către SRL ”Mercons Prim” fără a fi schimbată destinaţia terenului agricol.

Totodată, Colegiul civil reiterează și faptul că Primăria Puhăceni nu a fost parte în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Procuraturii Generale în interesele statului împotriva SRL ”Mercons-Prim” cu privire la încasarea sumei și, respectiv nu a cunoscut despre cauza civilă menționată.

Astfel, instanţa de recurs notează că, instanţa de fond nejustificat a admis cererea privind ridicarea excepției de tardivitate.

Din motivele sus-menționate, instanța conchide că argumentele recurentului sunt confirmate integral prin concluziile expuse mai sus, fiind indubitabil că aplicarea excepției de tardivitate în speţă nu este necesară, or contravine art.186^1 Cod de procedură civilă.

Conform art. 6 § 1 din CEDO, „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”. Curtea a reamintit în mod constant locul important pe care îl ocupă dreptul la un proces echitabil într-o societate democratică [Airey împotriva Irlandei, pct. 24; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 231]. Această garanție „se numără printre principiile unei societăți democratice în sensul Convenției” (Pretto și alții împotriva Italiei, pct. 21).

Rezultă că o interpretare restrictivă a garanțiilor oferite de art. 6 § 1 nu este așadar justificată (Moreira de Azevedo împotriva Portugaliei, pct. 66). În plus, cerința echității se aplică întregii proceduri și nu se limitează la ședințele în contradictoriu (Rafinăriile elene Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei, pct.

49).

De asemenea, art. 6 § 1 CEDO descrie garanțiile procedurale specifice acordate părților într-o acțiune civilă. Scopul său principal este de a proteja interesele părților și pe cele ale unei bune administrări a justiției (Nideröst-Huber împotriva Elveției, pct. 30). Astfel, justițiabilul trebuie să-și poată pleda cauza cu eficacitatea dorită (H. împotriva Belgiei, pct. 53).

Dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie să fie interpretat în lumina preambulului Convenției, care enunță supremația dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante (Brumărescu împotriva României, pct. 61; Nejdet Şahin și Perihan Şahin împotriva Turciei (MC), pct. 57).

Părțile la proces au dreptul să prezinte orice observații pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Acest drept este efectiv numai în cazul în care cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „ascultate", adică examinate în mod adecvat de către instanța sesizată (Donadzé împotriva Georgiei, pct. 35).

Astfel, instanța trebuie să efectueze o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și probelor prezentate de părți [Kraska împotriva Elveției, pct. 30; Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 59; Perez împotriva Franței (MC), pct. 80]. Pentru a asigura exercitarea efectivă a drepturilor garantate de acest articol, autoritățile judiciare trebuie să dovedească „diligență".

Colegiul remarcă că, o garanţie a respectării drepturilor omului, Convenţia prevede în art.6, pct.1 dreptul oricărei persoane la un proces echitabil, statuînd că, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

În accepţiunea Convenţiei, dreptul la un proces echitabil are mai multe componente din care unul este accesul liber la justiţie. Accesul liber la justiţie este consacrat, ca drept cetăţenesc fundamental şi prin art.20 din Constituţia Republicii Moldova, prin art.10 din Declaraţia universală a drepturilor omului, precum şi prin art.14 pct.1 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice, iar accesul liber la justiţie reprezintă facultatea fiecărei persoane de a se adresa unei instanţe judecătoreşti pentru apărarea drepturilor sale sau valorificarea intereselor sale legitime.

În speță, prin respingerea ca tardive a pretențiilor reclamantului Primăria Puhăceni cu privire la încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată, acestuia se încalcă prevederile art.6 CEDO și, implicit, art.20 din Constituție, care garantează acesul liber la justiție, principiul echităţii procedurii civile şi se îngrădește în mod inacceptabil dreptul la un proces echitabil.

În concluzie, urmare a acestor carențe, care denotă o examinare superficială, fără a ţine cont, în mod deliberat, de obiectul şi temeiul legal al acţiunii recurentului, expus cu precizie în acțiunea depusă, la emiterea încheierii recurate din 12 mai 2023, instanța de fond, apreciind eronat materialul probator şi interpretând incorect normele de drept material, eronat a admis cererea reprezentantului pârâtului, SRL „Mercons-Prim”privind ridicarea excepției de tardivitate pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria Puhăceni împotriva SRL „Mercons-Prim”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

Prin urmare, din considerentele menţionate şi avînd în vedere faptul că, încheierea primei instanţe este insuficient și neconvingător de motivată, iar argumentele invocate de către recurent întemeiate, instanţa de recurs consideră necesar de a admite recursul declarat, a casa integral încheierea instanţei de fond, soluţionînd prin decizie problema respectivă, a respinge ca neîntemeiată excepția de tardivitate ridicată de SRL „Mercons-Prim”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria Puhăceni împotriva SRL „Mercons-Prim” privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile articolelor 427 lit.c) și 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,-

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Primăria Puhăceni r-l Anenii Noi.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender din 12 mai 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria Puhăceni împotriva SRL ”MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată și se adoptă o soluție nouă după cum urmează:

Se respinge ca neîntemeiată excepția de tardivitate ridicată de SRL „Mercons-Prim”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria Puhăceni împotriva SRL ”MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată.

Cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria Puhăceni împotriva SRL ”MERCONS-PRIM”, privind încasarea pierderilor producției

agricole în urma scoaterii nelegitime a terenurilor din circuitul agricol și a cheltuielilor de judecată se restituie spre rejudecare în instanța de fond.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila